

harmadik gyűrű a legnagyobb, a minek következménye, hogy a potroh laposabbnak tűnik fel és így a sávok a második és harmadik gyűrűnek a végén meglehetősen távol vannak egymástól.

Vannak hímek, melyeknek potrohán a második gyűrű nagy, de a többi kicsiny, tehát az egész potroh igen rövid és a hasi oldalán széltiben-hosszában sárga. Vannak olyanok is, melyek eléggé karcsúak, aránylag hosszabb potrohhal és vannak hímek, melyek zömökebb testűek, rövid potrohhal. Feltűnő alakok, melyeknek potrohán a második és negyedik gyűrűk a legnagyobbak, a közöttük levő harmadik alig látszik és a zöldes sárga sávok majdnem egybefolynak, tehát a hímek majdnem egészen zöld hasúaknak látszanak.

A hangyákról.

Irta Bordan István.

Az 1900. év nyarát Cypruson töltvén, a kirándulásokra alkalmatlan napok egy részét odúmban töltöttem. Mint minden házban Cypruson, a lakásomul szolgált fedett helyiség is tele volt hangyákkal, melyek nem egyszer meglehetősen nagy kárt okoztak, különösen eleinte, midőn még nem tudtam ellenük védekezni.

Ha étel vagy állat szabadon maradt, az a millió falánk hangyának feltétlenül áldozatul esett, rendszeren annak még hírmondója sem maradt. Különösen sovárogtak lepke-bábjaimra, melyeket külön e célra készült ládába raktam és azt négy szál zsinegre felfüggesztettem; de meg nem vetették a kenyeret, fűgét, szőlőt vagy sajtot sem.

A maradék kenyeret, hogy egyéb dolgaimat ne bántsák, rendszeren az ablaknak nevezett nyílásban gyűjtöttem össze. Itt állott a magam faragta íróasztal is, mely mellől alkalmam volt a táplálékot kereső állatokat zavartalanul és kényelmesen megfigyelni.

Egy apró, barna színű hangyafaj járt ide lakmározni. Tartózkodási helyük a kőpadozat alatt volt, s onnan vezetett útjuk az asztalom sarkánál s a függőleges falon a kőlapra. Egy kis kopás által szélesbült repedés szolgált nekik a kőlapra való jutásnál kapunak: ezen vonultak fel és tértek vissza.

Látván, hogy a formol nincsen ínükre, sőt hogy ez pusztulásukat okozza, ezzel a szerrel kezdtem kísérleteket tenni.

Ha a „kaput“ bekentem formollal, 4—5 napig nem jártak azon át, hanem 30 cm.-nyi távolságban nagy vargabetűvel kertülték ki s így iparkodtak az ennivalót megközelíteni.

Egy alkalommal a kenyér maradékot egy darab „valódi cypriusi” sajttal cseréltem fel, és miután e nyalánkságot teljesen ellepték az állatok, körben körül öntöttem azt formollal. E közben több száz állat elpusztult, úgy a körön belül, mint azon kívül. A körön kívül maradtak néhány pillanat múlva teljesen visszavonultak, míg a körben, 1 cm. távolságra éleiben maradt állatok menekülésükhöz láttak. Szinte látszott azonban, mennyire tanács-talanul állottak szemben a veszélylyel. Hogy némileg segítséget nyújtsak a meneküléshez, egy darabka száraz kenyéret törtem apróra s a morzsákat helyeztem a formolkörhöz, ennek belső széleihez.

Az ezeket megrohant el-ő csapatnak egy része meggondolatlanságának rögtön áldozata let, de nemsokára mások újabb rohammal indultak a kenyérmorzsáknak, most már más taktikát követve: két-három hangya egy nagyobb darab kenyérmorzsan helyezkedett el, és látszó lábaikkal a szomszédos kisebb darabot kezdték a folyadékba hengeríteni, mi igen jól sikerült is. Majd újabb morzsákat hengerítettek a már elhelyezettek mellé, úgy hogy alig öt perc múlva kész volt a veszedelemből kivezető híd. Munka közben, a nedvességet magába szítt kenyéren dolgozó állatoknak egy része ott hagyta a fogát, úgyszintén a mentésre sietők közül is sokan elhulltak a hídon.

Az elszerecséltlenedettek mentőinél azt tapasztaltam, hogy ezek a mentési kísérletnek sikertelenségét látva, sőt miután azt látták, hogy az áldozatok száma növekedik, a hídról visszahúzódtak, s az érkezőket csápjaikkal érintették, mintha értésükre adták volna a mentés veszélyes voltát, mire aztán utóbbiak is megfordultak.

A sajtnak persze most már nem volt keletje, de azért e mellé húzódtak meg, s itt tartottak haditanácsot, minek az volt az eredménye, hogy egy kis idő múlva egy kém-csapat útnak indult a híd felé. Mintegy 25-30 állat lehetett; ezek közül 8 átkelt, a többi a hídon hullt el. Majd egy újabb nagyobb csapat indult útra és vaságos rohammal támadta meg a hídat. Ezek egytől-egyig keresztül mehettek. Ennek a csapatnak utóvédje: 7 állat a hídtól vissza tért a főhadiszállásra, honan azután nemsokára, szép sorrendben az egész raj elindult. Ez alkalommal 3 darab veszett el, mintegy 500 állat pedig megmenekült.

Ha a megtámadt kenyéret elvettem, úgy a kőlapon maradt, s vissza felé térő állatok, az érkezőket útközben látszottak értesíteni, hogy hiába fáradsanak fel. Ezek az értesítést mindig tudomásul vették, és szépen visszatértek a többiekkel.